

	PŘEDMLUVA	3
1.	<u>ÚVOD</u>	4
1.1	Vymezení pojmu přenosová technika	4
1.2	Společenský význam a základní cíle přemětu "Přenosové systémy"	5
1.3	Souvislost předmětu Přenosové systémy s ostatními odbornými předměty studijního oboru telekomunikační technika	6
1.4	Obsah předmětu Přenosové systémy I a II	7
1.4.1	Obsah předmětu Přenosové systémy I	7
1.4.2	Obsah předmětu Přenosové systémy II	7
1.4.3	Zajištění předmětu odbornou literaturou	8
2.	<u>VÝVOJ PŘENOSOVÝCH SYSTÉMŮ</u>	9
2.1	První etapa - dálková telegrafie (1837 až asi 1925).....	9
2.2	Druhá etapa - nízkofrekvenční telefonie (1880 až 1945).....	9
2.3	Třetí etapa - vícenásobná nosná telefonie (1918 - trvá)	11
2.4	Čtvrtá etapa - digitální vícenásobné přenosové systémy (1962 - trvá)	13
2.5	Radiové spoje	14
2.6	Vývoj přenosových systémů v SSSR	15
2.7	Vývoj přenosových systémů v ČSSR	16
2.7.1	Vývoj telekomunikačního průmyslu v ČSSR	16
2.7.2	Vývoj výstavby přenosových zařízení v telekomunikační síti ČSSR	18
3.	<u>MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRO TELEKOMUNIKACE</u>	21
3.1	Organizace CCITT	21
3.2	Stálé komise pro telekomunikace v rámci RVHP	26
3.2.1	Stálá komise RVHP pro radiotechnický a elektronický průmysl - REP	27
3.2.2	Stálá komise RVHP pro telekomunikace a pošty - KEPS ...	27
3.3	Organizace pro spolupráci socialistických států v oblasti telekomunikací a pošt - OSS	28
3.4	Mezinárodní organizace pro rozhlas a televizi OIRT a organizace INTERVIZE	29
3.5	Organizace pro kosmické spoje a mezinárodní spolupráci v kosmu	30
3.5.1	Intersputnik - Organizace kosmických telekomunikací socialistických států	30
3.5.2	Intelsat - Mezinárodní sdružení pro telekomunikační družice	30
3.5.3	Interkosmos - Program vědeckotechnické spolupráce socialistických zemí pro výzkum kosmu	31
4.	<u>ZÁKLADNÍ POJMY V PŘENOSOVÉ TECHNICE</u>	32
4.1	Vedení	32
4.1.1	Dvoudrátové vedení	32
4.1.2	Čtyřdrátové vedení	34

	str.
4.2 Linkový trakt	34
4.2.1 Zesilovací úsek (ZÚ)	34
4.2.2 Opakovací úsek	34
4.2.3 Úsek vedení (ÚV)	34
4.2.4 Digitální úsek	34
4.2.5 Úsek primární (sekundární, terciární apod.) skupiny ..	35
4.2.6 Trakt primární (sekundární, terciární apod.) skupiny ..	35
4.2.7 Digitální cesta	35
4.2.8 Zesilovací stanice	35
4.3 Přenosová cesta	35
4.4 Kanál	36
4.5 Okruh	36
4.6 Spoj	37
4.6.1 Simplexní spoj	37
4.6.2 Duplexní spoj	37
4.7 Relace	37
4.8 Trať	37
4.9 Trasa	37
4.10 Nf tranzit	37
4.11 Vř tranzit	38
4.12 Muldex	38
4.13 Kodek	38
4.14 Modem	38
<u>PŘENÁŠENÉ SIGNÁLY A PŘÍSLUŠNÉ KANÁLY</u>	39
5.1 Druhy signálů	39
5.2 Nároky na kmitočtové pásmo u nejdůležitějších druhů signálů .	39
5.2.1 Telefonní kanály	39
5.2.2 Rozhlasové kanály	40
5.2.3 Kanály pro přenos dálkopisných (telegrafních) signálů	41
5.2.4 Kanály pro přenos dat	44
5.2.5 Fototelegrafní kanály	47
5.2.5.1 Fototelegrafní kanály pro přenos fotografií pro tisk	47
5.2.5.2 Fototelegrafní kanály pro přenos celých stránek tisku	49
5.2.6 Televizní kanál	49
5.3 Základní a odvozené kanály	51
<u>PŘEHLED O PŘENOSOVÝCH CESTÁCH</u>	52
6.1 Drátové přenosové cesty	52
6.1.1 Venkovní vedení	52
6.1.2 Telekomunikační kabely	53
6.1.3 Telekomunikační vlnovody	54
6.2 Světlovodné přenosové cesty	54
6.3 Radiové přenosové cesty	54
6.3.1 Krátkovlnné radiové spoje	54
6.3.2 Mikrovlnné radiové spoje	54

	str.
7. <u>TELEKOMUNIKAČNÍ SÍTĚ</u>	56
7.1 Základní pojmy a rozdělení telekomunikačních sítí	56
7.2 Telefonní síť	57
7.3 Další sítě odvozené od jednotné telekomunikační sítě	61
7.3.1 Síť pro přenos rozhlasových programů	61
7.3.2 Síť pro přenos televizních programů včetně zvukových doprovodů	62
7.3.3 Dálnopisná síť	62
7.3.4 Přenos dat po telefonní síti	63
8. <u>ZÁKLADNÍ JEDNOTKY PŘENOSOVÉ TECHNIKY</u>	64
8.1 Obecná definice útlumu, fázového posuvu, činitele a míry přenosu	65
8.1.1 Z teorie obvodů	65
8.1.2 Z poměrů při měření	66
8.2 Definice zisku a zesílení	67
8.3 Úrovně signálu	67
8.3.1 Relativní úrovně	68
8.3.2 Absolutní úrovně	68
8.3.3 Měření absolutních úrovní	69
8.3.4 Měření relativních úrovní	71
8.3.5 Místo s relativní úrovní nula	72
8.4 Útlumy užívané v přenosové technice	76
8.4.1 Provozní útlum	76
8.4.2 Zbytkový útlum	78
8.4.3 Obrazový útlum dvojbranu	79
8.4.4 Řetězový útlum dvojbranu	79
8.5 Vztahy mezi nepery a decibely	80
9. <u>METODY OCEŇOVÁNÍ KVALITY TELEFONNÍHO PŘENOSU</u>	82
9.1 Cíle telefonometrických měření	83
9.1.1 Otázky zásadní povahy, k nimž mají telefonometrická měření dodávat přesné a spolehlivé podklady	83
9.1.2 Otázky provozního nebo výrobního rázu	84
9.2 Subjektivní metody - telefonometrické kvalitativní para- metry přenosu	84
9.2.1 Vztažný útlum	85
9.2.1.1 Telefonometrické normály SFERT a NOSFER pro měření vztažného útlumu	85
9.2.1.2 Princip měření vztažného útlumu	89
9.2.1.3 Objektivizace měření vztažného útlumu	91
9.2.2 Míra hlasitosti	92
9.2.3 Útlum srozumitelnosti (poznatelnosti)	94
9.2.3.1 Srozumitelnost větná, slovní a slabiková ...	94
9.2.3.2 Telefonometrický normál SRAEN pro měření útlumu slabikové srozumitelnosti	94
9.2.3.3 Stanovení útlumu slabikové srozumitelnosti AEN	95
9.2.4 Další subjektivní metody	97
9.2.4.1 Metoda zpětných dotazů	97
9.2.4.2 Metoda dobrých zdání	98

	str.	
9.3	Objektivní metody měření vztažného útlumu	98
9.3.1	Umělá ústa, umělé ucho	98
9.3.2	Objektivní měření vztažného útlumu	99
10.	<u>TELEFONNÍ PŘENOSOVÉ SYSTÉMY</u>	101
10.1	Nízkofrekvenční telefonní systémy	101
10.2	Nosné telefonní systémy	101
10.3	Digitální telefonní systémy	102
11.	<u>NÍZKOFREKVENČNÍ TELEFONNÍ PŘENOSOVÉ SYSTÉMY</u>	104
11.1	Nízkofrekvenční telefonní přenosová technika stará	104
11.2	Nová nízkofrekvenční telefonní přenosová technika	108
11.3	Kvalitativní parametry telefonních přenosových systémů ...	110
11.3.1	Frekvenční šířka přenášeného telefonního pásma ...	111
11.3.2	Vztažný útlum	112
11.3.2.1	Vysílací a přijímací vztažný útlum tele- fonních přístrojů	113
11.3.2.2	Vztažný útlum celého mezinárodního tele- fonního spojení	113
11.3.2.3	Vztažný útlum v národních telefonních sítích	115
11.3.2.4	Minimální vztažný útlum	115
11.3.3	Zbytkový útlum	115
11.3.4	Útlumové zkreslení	116
11.3.4.1	Definice a vymezení útlumového zkreslení	116
11.3.4.2	Útlumové korektory	117
11.3.4.3	Ztrátové útlumové korektory	119
11.3.4.4	Ziskové útlumové korektory	121
11.3.5	Skupinová doba šíření	121
11.3.6	Zkreslení fázové a skupinové doby šíření	122
11.3.6.1	Definice a vymezení zkreslení Δt_s	122
11.3.6.2	Fázové korektory	124
11.3.7	Nelineární zkreslení	125
11.3.7.1	Amplitudové zkreslení	126
11.3.7.2	Harmonické zkreslení	126
11.3.7.3	Intermodulační zkreslení	128
11.3.7.4	Zamezení vzniku nelineárního zkreslení - linearizace obvodů	130
11.3.7.5	Některé hodnoty harmonického zkreslení telefonních kanálů	130
11.3.8	Dynamika, mez vybudení	131
11.3.9	Šumy	132
11.3.9.1	Širokopásmové a psfometrické měření šumu	132
11.3.9.2	Míra zhodnocení "mz"	134
11.3.9.3	Značení jednotek při výpočtu šumů	135
11.3.9.4	Odstup signál - šum	136
11.3.9.5	Doporučené hodnoty pro telefonní přenosy	136
11.3.10	Srozumitelný přeslech	137

11.4	Základní díly nízkofrekvenčních telefonních přenosových systémů	138
11.5	Pupinované dálkové kabely	141
11.6	Zakončení pupinovaných kabelových vedení v zesilovacích stanicích	144
11.7	Telekomunikační translátory	147
11.8	Vidlice	149
11.8.1	Druhy vidlic užívaných u nf telefonních systémů ..	149
11.8.2	Výpočet obrazových parametrů symetrické transformátorové vidlice	152
11.8.3	Symetrické odporové vidlice	157
11.8.4	Porovnání útlumů, přenesených výkonů a ztrát u transformátorových a odporových symetrických vidlic	159
11.8.5	Nesymetrická transformátorová vidlice	159
11.9	Vyvažovače	162
11.10	Stabilita	163
11.10.1	Stabilita dvoudrátového zesilovače	163
11.10.2	Stabilita čtyřdrátových spojů	165
11.10.3	Předpis pro stabilitu	166
11.10.4	Stabilita při spojování vedení	166
11.11	Útlum nevyvážení A_{nv} , nestejnorodosti A_{ns} a nepřizpůsobení A_{np} . Bod pískání A_p	167
11.12	Ozvěna	173
11.13	Nízkofrekvenční telefonní zesilovače	176
11.13.1	Nízkofrekvenční dvoudrátové telefonní zesilovače	176
11.13.2	Vidlicové zesilovače	179
11.14	Negistory	181
11.14.1	Způsoby zvětšování kapacity spojovacích kabelů v místních sítích	181
11.14.2	Princip sériového negistoru	182
11.14.3	Princip paralelního negistoru	183
11.14.4	Zapojení negistoru do reálného vedení	185
11.15	Přenos signalizačních kmitočtů	187
11.15.1	Telefonní vyzváněče	187
11.15.1.1	Vyzváněče 20/20	187
11.15.1.2	Vyzváněče 500/20	188
11.15.2	Přenos signálů dálkové volby	190
11.15.3	Generátory vyzváněcích proudů a signálů dálkových voleb	192
11.15.3.1	Generátory vyzváněcích proudů	192
11.15.3.2	Generátory pro tónové volby	193
11.16	Telefonní kompendory	193
11.16.1	Činnost slabikového kompendoru	194
11.16.2	Základní zapojení telefonního kompendoru	199
11.17	Další zařízení nízkofrekvenční telefonní techniky	201

	str.
12.7 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny telefonních kanálů	260
12.7.1 Kanálové pásmové propusti a signalizační propusti užívané v kanálových jednotkách nosných telefonních systémů	260
12.7.2 Používané způsoby při vytváření základní dvanáctikanálové skupiny	265
12.7.3 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny přímou modulací	267
12.7.4 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny jednotnou předmodulací	269
12.7.4.1 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny jednotnou předmodulací kmitočtem $F_p = 8 \text{ kHz}$	269
12.7.4.2 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny jednotnou předmodulací kmitočtem $F_p = 24 \text{ kHz}$	270
12.7.4.3 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny jednotnou předmodulací kmitočtem $F_p = 48 \text{ kHz}$	272
12.7.4.4 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny jednotnou předmodulací kmitočtem $F_p = 128 \text{ kHz}$	272
12.7.4.5 Vytvoření základní primární nebo sekundární skupiny jednotnou předmodulací kmitočtem $F_p = 8140 \text{ kHz}$	273
12.7.5 Vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny se skupinovou předmodulací	274
12.7.6 Porovnání různých způsobů vytvoření základní dvanáctikanálové skupiny	276
12.8 Vytvoření základní sekundární, terciární a kvartární skupiny telefonních kanálů v nosných systémech	277
12.8.1 Vytvoření základní sekundární skupiny telefonních kanálů	277
12.8.1.1 Vytvoření základní sekundární skupiny telefonních kanálů pomocí primárních pásmových propustí podle doporučení CCITT G.233	277
12.8.1.2 Vytvoření základní sekundární skupiny postupným přiřazováním rozdílových postranních pásem	279
12.8.2 Vytvoření základní terciární skupiny telefonních kanálů	280
12.8.3 Vytvoření základní kvartární skupiny telefonních kanálů	281
12.8.4 Vytvoření 900 kanálové skupiny z 15 šedesátikanálových skupin	282
12.9 Sestava linkového pásma kmitočtů nosných telefonních systémů	283
12.10 Relativní úrovně výkonu na rozvaděčích základních skupin telefonních kanálů	286

12.11	Řídicí kmitočty základních skupin telefonních kanálů	287
12.12	Vznik intermodulačních šumů v modulačních stupních nosného systému	288
12.12.1	Vznik intermodulačních šumů ve vysílací části ka- nálové jednotky realizované jednotným předmodulač- ním kmitočtem $F_p = 128$ kHz	289
12.12.2	Vznik intermodulačních šumů v přijímací části ka- nálové jednotky realizované jednotným předmodulač- ním kmitočtem $F_p = 128$ kHz	292
12.13	Systémové požadavky na elektrické filtry nosných telefon- ních systémů	294
12.13.1	Přehled požadavků na filtry užívané v nosných te- lefonních systémech	295
12.13.2	Některé vybrané požadavky kladené na kanálové pás- mové propusti	296
12.13.2.1	Útlumové zkreslení telefonního kanálu	296
12.13.2.2	Požadavky na útlum kanálové pásmové propusti	298
12.13.3	Další typy filtrů užívaných v nosných systémech	300
12.14	Zdroje nosných kmitočtů pro nosné telefonní systémy	306
12.14.1	Základní blokové schéma výroby nosných kmitočtů pro telefonní systémy	306
12.14.2	Požadavky na nosné kmitočty	308
12.14.3	Základní generátor a jeho synchronizace	311
12.14.4	Směšovače kmitočtů	315
12.14.5	Násobiče kmitočtů	316
12.14.5.1	Základní vztahy	316
12.14.5.2	Realizace násobičů kmitočtu	317
12.14.6	Děliče kmitočtů	322
12.14.6.1	Děliče kmitočtu se směšovačem	322
12.14.6.2	Dělič kmitočtu s automatickou fázovou synchronizací	323
12.14.6.3	Děliče kmitočtů osazené digitálními mikroelektronickými obvody	324
12.14.7	Příklady zapojení pro výrobu řídicích kmitočtů základní primární a sekundární skupiny	325
12.15	Některé kmitočtové plány nosných telefonních systémů podle doporučení CCITT	327
12.15.1	Nosné telefonní systémy pro venkovní (nadzemní drátová) telefonní vedení	327
12.15.1.1	Tříkanálové nosné telefonní systémy (CCITT, G.311 a G.361)	327
12.15.1.2	Dvanáctikanálové nosné telefonní systé- my (CCITT, G.311 a G.351)	328
12.15.2	Nosné telefonní systémy pro symetrické nízkó- frekvenční (DM) kabely (CCITT, G.327)	328
12.15.3	Nosné telefonní systémy na symetrických vysoko- frekvenčních (křížových) kabelech	329

	str.
12.15.4 Nosné telefonní systémy na koaxiálních kabelech	330
12.15.4.1 Nosné telefonní systémy na malých koaxiálních kabelech	330
12.15.4.2 Nosné telefonní systémy na středních koaxiálních kabelech	334
12.16 Konstrukční uspořádání koncových zařízení nosných tele- fonních systémů	337
<u>ZÁVĚR</u>	343